

НАУКОВА РОБОТА СТУДЕНТІВ ЯК ОДИН ІЗ ФАКТОРІВ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ФАХІВЦЯ

викл. Барбара Н.В., студ. Zenchenko H., студ. Внучкова К.

Конотопський інститут Сумського державного університету

Якість підготовки випускників вищих навчальних закладів розглядається з позицій ЮНЕСКО (критерієм виступає професійна компетентність). На сучасному етапі розвитку суспільства, за умов постійних змін та оновлення технологій, професійність, крім безпосередньо трудових, виробничих знань, умінь та навичок, включає також знання та навички, необхідні для наукової діяльності, охорони здоров'я, збереження й розвитку культури, раціонального використання природних ресурсів.

На наш погляд, вирішальним в освітній політиці сучасної й майбутньої України має стати поняття свободи вибору (свободи в виборі сфер наукової діяльності, технологій, диференціації шляхів та методів освітньої діяльності).

Система вищої освіти розвивається в контексті ринкових перетворень, тому стає можливим і необхідним застосовувати до її функціонування деякі економічні категорії, такі як «ринок», «товар», «пропозиція», «конкуренція». Поняття конкурентоспроможності фахівця не розроблене у вітчизняній педагогіці. Скористаємося наступним визначенням поняття в економіці: «Конкурентоспроможність – це відносна та узагальнена характеристика товару, що виражає його вигідні відмінності від товару-конкурента за ступенем задоволення потреби і за витратами на її задоволення».

Комплекс конкурентоспроможності товарів складається з трьох груп елементів: технологічних, економічних та

соціально-організаційних. Спробуємо розглянути ці елементи стосовно майбутнього фахівця - випускника вузу:

- **технічні** – спеціальність і спеціалізація, обсяг засвоєної програми в годинах, дисциплінах, модулях, рівень підготовки, відповідність стандарту; отримуваний документ;
- **економічні** - витрати на підготовку фахівця з урахуванням усіх витрат;
- **соціально-організаційні** – облік соціальної структури споживачів, національних та регіональних особливостей в організації виробництва, тобто підготовки випускників, збуту – працевлаштування та реклама майбутніх фахівців.

Проаналізувавши існуючі в менеджменті фактори управління, ми виокремили ті, які дають конкурентні переваги виробникам – вузам: 1) спрямованість кожного працівника на дію, на розвиток наукомістких технологій; 2) близькість ВНЗ до клієнтів; 3) створення автономії та творчої атмосфери; 4) простота організації, мінімум рівнів управління та службового персоналу; 5) жорсткий контроль найбільш значущих проблем (для вузу однією з таких є науково-дослідна діяльність), делегування повноважень.

Поняття конкурентоспроможності фахівця, на нашу думку, має достатній ступінь конструктивності й може бути покладено в основу проектування всієї освітньої діяльності. Очевидно, що за вихідні слід узяти якості сучасного професіонала, відокремлені соціологами на основі різнопланових досліджень. Нами було проведено анкетування працівників різних сфер діяльності та становища на підприємстві, соціального стану (всього – 47 осіб). Опитуваним пропонувалось визначити ефективних співробітників, виділивши їх якості трьох типів: професійна діяльність, міжособистісні ролі, інформаційні функції. Кожен другий із респондентів у розділі «професійна діяльність» на перше місце поставив креативність, здатність до генерування нових ідей, розвитку нових технологій (детальні результати

анкетування представлені в таблиці 1. За твердженням психологів [1, с.35], здатність до творчості розвивається саме в ході пошукової, науково-дослідницької діяльності, тому майбутній конкурентоспроможний фахівець не може сформуватись без наукової діяльності в період навчання.

Таблиця 1 – Вимоги до умінь, навичок та способів діяльності фахівця

№	Об'єкт впливу	Уміння, навички, способи діяльності
1	Професійна діяльність	Креативність, здатність до генерування нових ідей, постійне творче зростання, організація власної та спільної діяльності, прийняття рішень за нестандартних умов
2	Міжособистісні ролі	Організовувати процес комунікації, діагностувати, створювати позитивний емоційний фон при спілкуванні з людьми, домовлятися, вести переговори
3	Інформаційні функції	Прогнозувати розвиток, планувати діяльність (свою та чужу), ставити цілі, розробляти та користуватись типовою документацією, відповідними технічними засобами.

1. Кучерявий І. Т., Клепиков О. І. Творчість – основа розвитку потенційних джерел особистості: Навч. посібник. – К.: Вища школа, 2000. – 288с.